

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Άντια Κατσούρη
Δρ Θεατρολογίας

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Τι είναι η *Μέθοδος Διδασκαλίας*;

- Είναι η επιλογή της πορείας διδασκαλίας που θα σχεδιάσει ο εκπαιδευτικός για να καταλήξει στον προκαθορισμένο στόχο, που είναι η επίτευξη συγκεκριμένων μαθησιακών αποτελεσμάτων.
- Είναι πάντα σχετική προς τη φύση του διδακτέου αντικειμένου.

ΜΕΘΟΔΟΙ και ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

ΜΕΘΟΔΟΙ & ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Διερευνητικές – ενεργητικές - συμμετοχικές

1. Η ιδεοθύελλα ή Ο καταιγισμός ιδεών
2. Ομαδοσυνεργατική μέθοδος (οι ομάδες εργασίας)
3. Η Εισήγηση – Διάλεξη - Συζήτηση
4. Η Επίδειξη
5. Η Διήγηση
6. Η διδασκαλία με πολυμέσα ηλεκτρονικής τεχνολογίας όπως η προβολή υλικού

ΜΕΘΟΔΟΙ & ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

7. Ο διάλογος
8. Η μαιευτική (Σωκρατικός διάλογος – κατευθύνεται από το δάσκαλο)
9. Οι ερωταποκρίσεις (ερωτήσεις – απαντήσεις)
10. Η συζήτηση στρογγυλής τραπέζης

ΜΕΘΟΔΟΙ & ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

11. Διερευνητική μέθοδος: α) Μελέτη περίπτωσης, β) «λύση προβλήματος», γ) Λήψη απόφασης
12. Σχέδια εργασίας (μέθοδος project)
13. Μικροδιδασκαλία
14. Εκπαιδευτικές – επιμορφωτικές επισκέψεις

ΜΕΘΟΔΟΙ & ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

15. Συνεντεύξεις με ειδικούς επιστήμονες, ερευνητές, ανθρώπους του λόγου, της τέχνης, του πολιτισμού, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- 16. Η Πειραματική** – εργαστηριακή μέθοδος (φυσικές επιστήμες, **θέατρο**, τέχνη κλπ.)
17. Η Βιωματική μάθηση.

Οι Θεατρικές Τεχνικές ανήκουν κατά κύριο λόγο στις δύο τελευταίες μεθόδους διδασκαλίας: στην πειραματική και τη βιωματική.

ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Οι θεατρικές τεχνικές στη Διδασκαλία είναι διαφόρων ειδών όπως για παράδειγμα:

- Οι θεατρικές ασκήσεις-παιγνίδια: ασκήσεις επαφής, συντονισμού, παρατηρητικότητας, αισθήσεων, εμπιστοσύνης, ομαδοποίησης κλπ.
- Τα Παιχνίδια ρόλων
- Η δραματοποίηση με βάση συγκεκριμένο λογοτεχνικό κείμενο ή με βάση ελεύθερο κείμενο

Εδώ θα πρέπει να διευκρινιστούν τρεις έννοιες-όροι που συγχέονται με τις θεατρικές τεχνικές ως μέθοδος διδασκαλίας.

Αυτές οι έννοιες-όροι είναι: Η έννοια Θέατρο, Δράμα και ο προσδιορισμός Εκπαιδευτικό δράμα.

ΤΙ ΕΊΝΑΙ ΘΕΑΤΡΟ;

Αρχικά, θα πρέπει να αναφέρουμε
ότι με τον όρο «το δράμα στην
εκπαίδευση» δεν εννοείται η
παράσταση ενός θεατρικού ή
λογοτεχνικού έργου. Και εδώ
έχουμε μια πρώτη δυσκολία καθώς
εμείς συνηθίζουμε να
χρησιμοποιούμε και τους δύο
όρους με την ίδια περίπου σημασία.

Το θέατρο, με την ευρεία του έννοια, μπορεί να είναι:

- Η σκηνική μετάφραση ενός κειμένου.
- Η «μίμηση πράξεως» κατά τον Αριστοτέλη. Δηλαδή η αναπαράσταση μιας σειράς δράσεων
- Κάθε θεατρικό ρεύμα ή τάση του είδους
- Ένα από τα 3 είδη λογοτεχνίας

- Το κτίριο στο οποίο παρουσιάζονται
θεατρικά έργα
- Η θεατρική επιχείρηση
- Οι θεατές
- Ο κόσμος που ασχολείται ή
ενδιαφέρεται για το θέατρο

Σε μια άλλη ευρύτερη διάσταση, το
Θέατρο είναι:

- **Οι κοινωνικοί ρόλοι** οι οποίοι είναι ανάλογη του περιβάλλοντος που μεγαλώνει ένα άτομο
- **Το παιγνίδι**

Οι τελευταίες δύο εισηγήσεις έχουν άμεση
σχέση με την επιτυχία τους στη
διδασκαλία

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΔΡΑΜΑ;

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΔΡΑΜΑ;

- Το δραματικό κείμενο με σοβαρό περιεχόμενο
- Το είδος του θεατρικού κειμένου (τραγωδία, δράμα, κωμωδία)
- Μια κατάσταση της ζωής που δεν είναι ευχάριστη.

ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ

- Αντίστοιχα στα πεδία θεατρικής έκφρασης, υποκριτικής, σκηνοθεσίας και δημιουργίας θεατρικού κειμένου συναντούμε τους διάφορους προσδιορισμούς του εκπαιδευτικού δράματος:

- Δράμα στην τάξη
- Δημιουργικό δράμα
- Καθοδηγούμενο δράμα
- Εκπαιδευτικό δράμα/θέατρο,
Θέατρο/Δράμα στην Εκπαίδευση
- Συμμετοχικό θέατρο/δράμα

- Μαθητικό θέατρο
- Θεατρικό παιχνίδι
- Δημιουργικό δρώμενο, εκπαιδευτικό δράμα, θεατρικά παιχνίδια, κοινωνικοδραματικό παιχνίδι, δράμα ρόλων, παιχνίδι ρόλων ...
- ... και οι προσδιορισμοί συνεχίζονται

- Παρατηρείται έτσι ότι οι διάφοροι προσδιορισμοί του εκπαιδευτικού δράματος, συχνά συγχέονται με τα πρωταρχικά στοιχεία που δημιουργούν μια θεατρική παράσταση/πράξη.

- Η όλη **παρερμηνεία** μάλλον οφείλεται στο γεγονός ότι η ελληνική λέξη **δράμα** όταν μεταφέρεται στην Αγγλική γλώσσα προσδιορίζει το είδος εκείνης της δραστηριότητας στην οποία κανείς συμμετέχει ενεργητικά (δρα).

- Επιστρέφουμε τώρα στην αρχική συζήτηση, που αφορά τις θεατρικές τεχνικές του Θεάτρου/Δράματος στη διδασκαλία.

ΤΟ ΔΡΑΜΑ ΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ

Γιατί το ΔΡΑΜΑ/ΘΕΑΤΡΟ ως
Εκπαιδευτικό Εργαλείο είναι μια
πετυχημένη μέθοδος διδασκαλίας;

Γιατί το δράμα είναι **τρόπος ζωής.**

- Από την στιγμή που γεννιέται ο άνθρωπος αρχίζει να μαθαίνει, να εξερευνά τον κόσμο, να λύνει προβλήματα, να εξελίσσεται και να αναπτύσσεται χρησιμοποιώντας το δράμα.

- Το ενσωματωμένο στη φύση του ανθρώπου δράμα λοιπόν, μπορεί να γίνει ένα εξαιρετικό εργαλείο μάθησης στα χέρια του εκπαιδευτικού ώστε να εμπλουτίσει και να προάγει τη μάθηση σε όλα τα θέματα: Γλώσσα, Κοινωνικές επιστήμες, Θετικές επιστήμες κλπ.

- Η Ντόροθυ Χήθκοτ (Dorothy Heathcote) που στράφηκε προς αυτή την κατεύθυνση από το 1970 υποστηρίζει δικαίως ότι:
«το δράμα είναι μοναδικό στο να ισορροπεί τη σκέψη και το συναίσθημα, κάνει την μάθηση συναρπαστική, και προκαλεί συσχετισμούς με τα προβλήματα, τις ανησυχίες και τη χαρά της πραγματική ζωή»

Αυτό δεν είναι κάτι καινούργιο.

Παρθενογένεση δεν υπάρχει σήμερα.

Πρώτος απ' όλους ο **Πλάτωνας**

διακήρυσσε ότι το θεατρικό έργο είναι
ένας τρόπος εκπαίδευσης.

ΤΙ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ ΟΙ ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ
ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ/ΔΡΑΜΑΤΟΣ
ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Μέσα από τις τεχνικές του δράματος ο μαθητής:

- Ενεργεί ομαδικά, μαθαίνει να συνεργάζεται, να αλληλεπιδρά με τα άλλα μέλη της ομάδας του και δημιουργείται το αίσθημα της αλληλεγγύης και της δεκτικότητας της διαφορετικότητας.
- Ξεπερνά εμπόδια διαφόρων ειδών και επιπέδων (συναισθηματικά, πνευματικά, σωματικά) όπως ο φόβος του λάθους, η έλλειψη εμπιστοσύνης κλπ.

- Απελευθερώνεται η δημιουργικότητά του σε μια λεκτική/μη-λεκτική επικοινωνία
- Αποκομίζει οφέλη γλωσσικά-επικοινωνιακά και ψυχολογικά: ενισχύεται η αυτοεκτίμηση και η αυτοπεποίθηση του, χαλαρώνει, καλλιεργείται η ικανότητα επίλυσης προβλημάτων, ο σεβασμός και η ενσυναίσθηση, κλπ.

- Αναπτύσσεται η κριτική ικανότητα, η παρατηρητικότητα.
- Καλλιεργείται η προσωπικότητα του μαθητή στο σύνολο της και διαμορφώνεται πολιτισμική και διαπολιτισμική συνείδηση.

Με λίγα λόγια, οι μαθητές

- μαθαίνουν μέσα από μια ενεργητική διαδικασία, διαφορετική από το συνηθισμένο τρόπο εργασίας στην τάξη.
- Αυτή η βιωματική διαδικασία, με εργαλεία τις αισθήσεις και το βιωμένο συναίσθημα, δημιουργεί κίνητρα για μάθηση.

Γι' αυτούς τους λόγους, οι θεατρικές τεχνικές ως μέθοδος διδασκαλίας, πετυχαίνουν να κάνουν τη διδακτική διαδικασία πιο αποτελεσματική και την εμπέδωση πιο στερεή.

ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ

- Παγωμένες Εικόνες
- Μουσικά ερεθίσματα
- Εικόνες – Φωτογραφίες
- Αυτοσχεδιασμοί
- Ανίχνευση Σκέψεων
- Τίτλοι
- Παντομίμα
- Αυτοσχεδιασμός (με ή χωρίς λόγια)
- Δραματοποίηση
- Παιγνίδια Ρόλων
- Σκηνές χωρίς περιεχόμενο
- Διάφορα Ερεθίσματα: Εικόνες-Φωτογραφίες, Αντικείμενα,
- Δημιουργική Γραφή
- Θεατρικές Ασκήσεις: Ανακριτική Καρέκλα, Ενεργοποίησης, Ομαδοποίησης

Είναι χρήσιμο να ξεκαθαρίσει το γεγονός ότι η χρήση θεατρικών τεχνικών

- **δεν σημαίνει ότι οι μαθητές πάντα θα σηκώνονται από τα θρανία τους, θα μετακινούνται τα θρανία και οι μαθητές θα κινούνται στον χώρο της τάξης.**
- Ούτε σημαίνει ότι θα χρησιμοποιούνται θεατρικές ασκήσεις σε κάθε μάθημα.

Το θέατρο ως εκπαιδευτικό εργαλείο έχει διάφορες μορφές. Έτσι ο κάθε εκπαιδευτικός μπορεί να διαλέξει ότι είδος ταιριάζει στην ιδιοσυγκρασία του, και στο υλικό που θέλει να διδάξει.

Αυτό που πρέπει να έχει υπόψη του ο εκπαιδευτικός είναι ότι χρειάζεται **πολλή προετοιμασία, οργάνωση, προγραμματισμός** για τον χειρισμό του διδακτικού χρόνου, **διάθεση χρόνου** για εξεύρεση των όποιων υλικών κλπ. με πάνω απ' όλα «διάθεση».

Θεατρικές Ασκήσεις υπάρχουν πολλές και είναι εύκολα προσβάσιμες: σε βιβλία, στο διαδίκτυο κλπ.

Το θέμα είναι **ΠΩΣ** αυτές οι τεχνικές/ασκήσεις μπορούν να γίνουν εργαλεία στα χέρια μας ώστε να μας βοηθήσουν να βοηθήσουμε τους μαθητές να κατανοήσουν το αντικείμενο που διδάσκονται.

Παράδειγμα:

Παγωμένες εικόνες

Θεατρική τεχνική: Παγωμένη Εικόνα

Υλικό: Φωτογραφία με θέμα τον εκφοβισμό, την απομόνωση τον εκφοβισμό.

Θεματικοί άξονες:

- Η σκληρότητα ανθρώπου προς άνθρωπο
- Ο Β΄ παγκόσμιος πόλεμος
- Τα αποτελέσματα ενός πολέμου.
- Θεματικοί άξονες: ο φόβος, η απομόνωση, ο εκφοβισμός, η σκληρότητα κλπ.

Γνωστικό αντικείμενο: Ιστορία, Λογοτεχνία, Θέατρο κλπ.

Παράδειγμα: Παγωμένες εικόνες

Πορεία Διδασκαλία:

Σε ομάδες οι μαθητές παρουσιάζουν την παγωμένη εικόνα.

Αποφασίζουν για τον χώρο, τον τόπο και τους λόγους της συμπεριφοράς.

Η υπόλοιπη ομάδα, μέσω συζήτησης, αποφασίζουν για τα πιο πάνω.

Ο εμπνευστής το επεκτείνει προς την διδακτική ενότητα που επιδιώκει.

ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ
ως μάθημα κατεύθυνσης

Λίγα λόγια

- Ως ένα μάθημα που έχει ως **αντικείμενο τον άνθρωπο** **εμβαθύνει τη φύση του** σε συνάρτηση με τα κοινωνικά τεκταινόμενα. Ως **μέσο επικοινωνίας**, είχε πάντα τη δυνατότητα, είτε καλυμμένα είτε φανερά, να σχολιάζει και να κρίνει το περιβάλλον της κάθε εποχής με στόχο να αλλάξει προς το καλύτερο την καθημερινή και πνευματική ζωή του ανθρώπου.

- Αναπτύσσει την προσωπικότητα, την αυτογνωσία, την αυτοπεποίθηση και την αυτοεκτίμηση των μαθητών/τριών.
- Διαπαιδαγωγεί καλλιεργώντας τον αλληλοσεβασμό, την αλληλεγγύη, την αλληλοβοήθεια και την αποδοχή της διαφορετικότητας.
- Προωθεί τη συνεργασία και τη συμμετοχή σε μια κοινή προσπάθεια, σε ένα κοινό στόχο, αξίες που αποτελούν τη βάση της δημοκρατίας.
- Εξασκεί τον έλεγχο του σώματος, αναγκαίος σε μια παράσταση, και αυτή η γνωριμία αυξάνει την αυτοπεποίθηση στην καθημερινή ζωή.

- Προσφέρει γνώσεις που αναπτύσσουν την κριτική ικανότητα για την αξιολόγηση ενός θεατρικού γεγονότος.
- Καλλιεργεί την αισθητική άποψη γενικότερα, με γνώμονα ότι τα επιτεύγματα του ανθρώπινου πνεύματος και πολιτισμού καθορίζουν ένα άτομο ολοκληρωμένο πολιτιστικά, πολιτισμικά και καλλιτεχνικά.
- Η δημιουργική επαφή τόσο με την τέχνη του θεάτρου όσο και μέσα από τα δραματουργικά κείμενα και τη σκηνική τους ανάγνωση διευρύνει το πεδίο των σπουδών τους.
- Η γνωστική και η βιωματική φύση του μαθήματος θα λειτουργήσει ως ένα χρήσιμο εργαλείο για τη μελλοντική σταδιοδρομία των μαθητών/τριών.

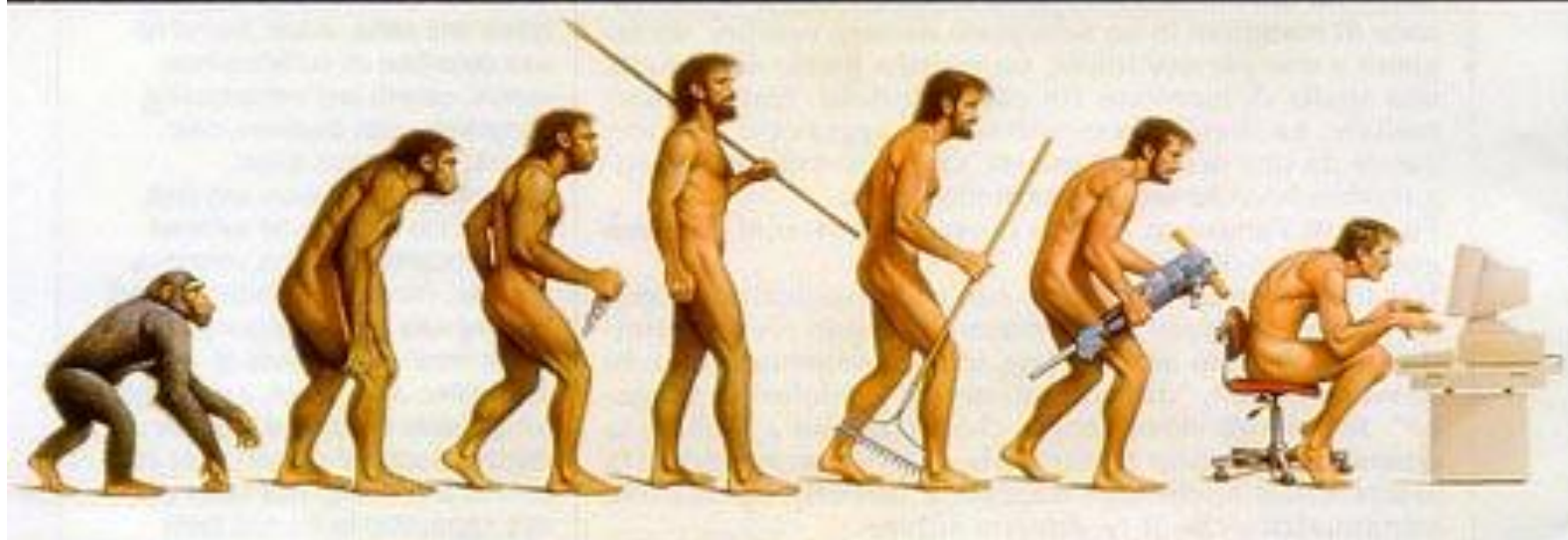
- Το μάθημα του Θεάτρου, διαμέσου της **συνεργατικής μάθησης**, στοχεύει σε πολλαπλά επίπεδα. Ο/Η μαθητής/τρια αποκτά **ενσυναίσθηση** και απελευθερώνεται συναισθηματικά. Συνειδητοποιεί τα εκφραστικά του/της μέσα και δυνατότητες, και γι' αυτό ακριβώς το μάθημα είναι ένα άριστο όχημα προς την καλλιέργεια του προφορικού λόγου και της **κριτικής σκέψης** των μαθητών, που τόσες φορές επισημάνθηκε, από πολλούς φορείς, θεσμούς και παράγοντες, πως είναι μια δεξιότητα στην οποία υστερούμε στη χώρα μας. Η βιωματική φύση του μαθήματος ανταποκρίνεται και στα Επτά Είδη Νοημοσύνης του Χάουαρντ Γκάρντερ (H. Gardner). Μάλιστα το μάθημα είναι ένα άριστο όχημα εντοπισμού για την εξατομίκευση του είδους της πολλαπλής νοημοσύνης του/της κάθε μαθητή/τριας.

- Το μάθημα επίσης στοχεύει στη **γλωσσική έκφραση** των μαθητών/τριών, μέσω της σωστής χρήσης της προφορική και γραπτής γλώσσας. Το Θέατρο, ως ένας γραπτός λογοτεχνικός τρόπος επικοινωνίας που πραγματώνεται πάνω στη σκηνή, αναπτύσσει την επικοινωνιακή ικανότητα, που είναι βασικό στοιχείο του κοινωνικού γίνεσθαι.

- Επιπλέον, το μάθημα μπορεί να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο και για άλλους επαγγελματικούς προσανατολισμούς του/της μαθητή/τριας. Ενδεικτικά αναφέρουμε την **Κοινωνιολογία, την Ανθρωπολογία, την Ψυχολογία (δραματοθεραπεία, λογοθεραπεία), τη Νομική, την Εκπαίδευση, τα Φιλολογικά, τις Ανθρωπιστικές σπουδές, την Ιστορία, τις Διεθνείς Σχέσεις, το Μάρκετινγκ αλλά και τις Ξένες Γλώσσες.**

Άλλες Φωτογραφίες

Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

2001

2008

Σας Ευχαριστώ για την Προσοχή σας

